

Til: Instituttstyret
Fra: Instituttleder

Sakstype: D-sak
Møtesaksnr.: 60/2020
Møtenr. 8/2020
Møtedato: 3.12.2020
Notatdato: 26.11.2020
Arkivsaksnr.:
Saksbehandler: Ragnhild Rebne

Årlig revisjon av stillingsplan

Saksfremstilling

Vi skal gjennomføre årlig revisjon av stillingsplan. Saken legges fram til diskusjon på dette møtet og vil komme til vedtak i styrets første møte i 2021.

Det gjenstår 6 stillinger fra stillingsplanen som ble vedtatt i 2017. Stillingene som gjenstår er (i planens nåværende rekkefølge):

Førsteamanuensis moderne Japanstudier
Førsteamanuensis religion og politikk
Førsteamanuensis kinesisk historie
Førsteamanuensis klassisk arabisk/klassisk islam
Lektor hindi
Praksisprofessor (20 prosent)

Langtidsprognosen som er lagt fram gir rom for å tilsette i 1 stilling, og fortsatt være i balanse ved utgangen av 2025. Vi kan da utlyse den første av de gjenværende stillingen i planen, med sikte på ansettelse fra januar 2022. Stilling nummer to må vi vente med, men den bør utlyses så snart det er finansieringsgrunnlag for det. I tillegg bør vi vurdere å utlyse stillingen i kinesisk historie dersom Mette Halskov Hansen velges til viserektor ved UiO 2021-2025. Dette vil kunne gjøres uten å belaste budsjettbalansen, slik det framgår av argumentasjonen nedenfor.

Økonomisk risiko

Å ansette i en stilling vil bringe oss nær null i langtidsperioden. Dette er i tråd med oppdraget - vi er pålagt å bruke de ressursene vi får tildelt, og det vi være uheldig å stå igjen med store ubrukte midler.

Myndighetene har om noe skjerpet tonen på dette punktet i seinere år og inndraging av midler er ikke et utenkelig scenario. Med god planlegging av undervisningsinnsatsen vil jo også de nye stillingene kunne bidra til økte inntekter gjennom at vi kan levere flere studiepoeng og kandidater.

På den andre siden hersker det alltid betydelig usikkerhet i et så langt perspektiv som fem år, og det kunne tale for en viss forsiktighet.

Det hører med her at inntekter fra ekstern finansiering er stipulert til å halveres mot slutten av perioden, og at det kan stilles spørsmål ved realismen i en slik nedgang. Dessuten vil 13 ansatte gå av for aldersgrensen i de seks årene som følger etter nåværende prognoseperiode. Selv om en del av disse nok vil måtte erstattes, gir det samlet en ganske stor buffer dersom det skulle bli nødvendig å redusere lønnskostnadene.

Moderne Japanstudier

Ved innføring av undervisningsplanleggeren ble det klart at faggruppa for Japanstudier ikke hadde ressurser til å dekke opp studietilbudet. Løsningen har vært å sette ned opptaket av nye BA-studenter fra 60 til 50. Dette er uheldig. Japansk med Japanstudier har vedvarende ligget på topp på IKOS når det gjelder antall 1.prioritetssøkere. Språkstudiet har også hatt noe lavere frafall enn på de andre IKOS-språkene. Som vist nedenfor ligger Japanstudier klart på topp på IKOS når det gjelder å generere studierelaterte inntekter målt mot antall undervisningsårsverk (dette tross at det siste året i utregningsgrunnlaget er preget av nedgang grunnet nedsatt opptak). Det er svært ønskelig å heve opptaket til 60 igjen, men dette krever tilførsel av en ny stilling. Mange i faggruppa har over lang tid arbeidet mer enn arbeidsplikten. Selv om vi er på vei til å få kontroll over dette er det betydelig slitasje blant lærerne, og påkrevd å skaffe mer ressurser. Det er imidlertid viktig at man før utforming av utlysningen gjør en grundig vurdering av de helhetlige undervisningsbehovene, og gjennomgår emnetilbud og studieløp. Hensikten må være å lage et tilbud som er optimalt for studentenes gjennomføring og at nytilsettingen bidrar til en bærekraftig ressursituasjon både i forhold til språkundervisningen og område-emnene.

Den nye stillingen vil samtidig være viktig for å videreutvikle og forankre den positive trenden innen faggruppas forskningsvirksomhet, med ERC-prosjekt og betydelig økt publisering.

Religion og politikk

Stillingen i religion og politikk omtales slik i stillingsplanen som ble vedtatt i 2017:

«Religion er et sentralt felt for IKOS. Det foregår i dag betydelig virksomhet knyttet til religion og politikk innen hele bredden av instituttet. IKOS er hovedinitiativtaker til FP III-satsningen RelPOL, og vil være vertskap for den. Vi ønsker å styrke feltet gjennom å rekruttere en fremragende forsker som kan bidra til å løfte arbeidet med overordnede teoretiske problemstillinger i møte med ulike empirisk orienterte prosjekter. Dersom det i 2020 besluttes å satse videre på Sør-Asiastudier med hindi, tenker vi å utlyse stillingen med ønske om Sør-Asia-kompetanse. RelPOL-satsingen, der også vår verdensledende gruppe for Midtøstenstudier gir viktige bidrag, vil ha stort potensial for ekstern finansiering, og er klart relevant i forhold til samfunnsbehov.»

Stillingen er altså tenkt som en tverrfaglig stilling, som i tråd med prioriteringene i IKOS' Strategi 2025 skal bidra til å skape synergier mellom religionskompetansen i de ulike faggruppene. Den er ikke tenkt plassert i en bestemt faggruppe, slik det framgår av tabellen på side 5 i eksisterende stillingsplan.

RelPOL-initiativet fra 2017 fikk ikke FP III-finansiering, men det foregår omfattende forskningsvirksomhet på så godt som hele bredden av instituttet knyttet til feltet religion og politikk, og det har vært stor interesse for felles forskningsseminarer som har vært arrangert. Det har vært og er stor aktivitet rundt forsknings- og publiseringsinitiativer på feltet. Instituttets strategiplan slår fast at det er «særlig viktig å løfte

religionsstudiene ved IKOS gjennom et aktivt samarbeid innen både forskning og undervisning som trekker på hele bredden av religionskompetanse ved instituttet». Den planlagte stillingen vil ha en sentral rolle her.

Det er også naturlig å se stillingen i lys av ressursituasjonen for religionsstudiene med utgangspunkt i 3-årsplanen for religionsvitenskap. Etter Japanstudier er religionsvitenskap det fagfeltet som bidrar mest pr. undervisningsårsverk til instituttets studierelaterte inntjening, selv når det tas hensyn til undervisningsbidragene til religionsemner fra andre faggrupper. Ressursituasjonen er noenlunde i balanse nå ettersom Kathinka Frøystad gradvis flyttes over til religionsvitenskap når Sør-Asiastudier fases ut. Men det har vært hardt press på faggruppa over tid, og som på Japanstudier er slitasjen betydelig. Religionsstudiene skiller seg ut ved at det er konkurranse om studenter med Teologisk fakultet på UiO og med Menighetsfakultetet. Vi har likevel tro på at det er betydelig potensiale for å styrke og videreutvikle religionsstudiene på IKOS, og at denne stillingen kan være en viktig brikke i dette. Det er viktig at det i forkant av utlysning lages en plan for hvordan studietilbud i religion og politikk kan utvikles sammen med, og integreres i, de ulike programmene og studieretningene på IKOS, og kanskje også andre innen humsamfeltet.

Kinesisk historie

På Kina-studier går Rune Svarverud ut av undervisningen når han ved årsskiftet blir instituttleder. Samtidig er Mette Halskov Hansen kandidat til å bli viserektor, dette avgjøres i løpet av våren. I så fall vil hun bli frikjøpt i 60 prosent av stillingen og lede forskningsprosjektet Transsustain i de resterende 40 prosentene, mens hun går helt ut av undervisningen. Det ligger allerede penger i budsjettet til en vikar for Svarverud til og med 2024. Dersom Hansen blir viserektor, kan det imidlertid være grunn til å tenke i retning en fast stilling. Miljøet for Kina-studier spiller en sentral rolle i IKOS' faglige portefølje – i kraft av studietilbudet, men ikke minst i kraft av forskningen som drives. Miljøet har i dag ett ERC-prosjekt og to NFR-prosjekter i tillegg til flere mindre eksternfinansierte prosjekter og tiltak. Vi har etablerte samarbeidsavtaler med Beijing-universitetet innen språkstudier og i samarbeid med Zhejiang-universitetet driver vi SINORSE-senteret som er engasjert i både forskning og undervisning. Fra april 2021 blir instituttet etter alle solemerker vertskap for Fudan European Centre for China Studies (FECCS), i samarbeid med Fudan-universitetet i Shanghai. Til sammen plasserer dette IKOS i sentrum for UiOs Kina-satsing. Det er da viktig å sikre kontinuiteten i miljøet for Kinastudier i en situasjon med to sentrale fagpersoner helt eller delvis ute i en lang periode, og der alle i førstestilling bortsett fra én etter denne langtidsperioden vil være helt mot slutten av karrieren. Ikke minst må vi sikre at vi fører videre et sterkt forskningsmiljø og sikter mot å opprettholde de gode resultatene innen ekstern finansiering som faggruppen har stått for.

Vi bør, dersom Hansen velges til rektoratet, utlyse en fast stilling fra januar 2022. Finansielt ville dette ikke føre til endringer i inneværende langtidsperiode. Det ligger penger til en full stilling som erstatning for Svarverud i 4 år. Dersom det settes inn vikar høsten 2021 er 3,5 årsverk til disposisjon. Dersom Hansen går til rektoratet for 4 år vil vi bli kompensert for 60 prosent av hennes stilling, altså 2,4 årsverk (trolig reelt en del mer siden en nyansatt etter all sannsynlighet vil ligge betydelig lavere i lønn). Det vil si at en ny stilling som starter i januar 2022 vil være dekket inn fram til og med 2027. Det er da bare ett år til Svarverud vil gå av for aldersgrensen (fulgt av 3 andre på Kinastudier i de påfølgende årene). Den finansielle risikoen her er da marginal.

Kina-studier er i brukbar balanse ressursmessig i dag, og ligger i midtsjiktet på instituttet når det gjelder studierelatert inntjening pr. undervisningsårsverk. I tillegg til det resonnementene over er det likevel flere forhold som gjør det viktig å styrke undervisningskapasiteten framover. På BA-nivå er antallet emner i dag

skåret til beinet. For å sikre et fullverdig tilbud bør det legges til et emne der studentene skriver bachelor-oppgave. Samtidig har antallet studenter på MA-retningen Chinese Culture and Society mer enn doblet seg.

Gjenværende stillinger og spørsmålet om ny stillingsplan

Om vi utlyser disse tre stillingene, gjenstår følgende i stillingsplanen.

Førsteamanuensis klassisk arabisk/klassisk islam

Lektor hindi

Praksisprofessor (20 prosent)

Av disse er lektor i hindi uaktuell i overskuelig framtid, etter at vi har stoppet opptaket til den studieretningen der hindi inngår.

Tanken om en praksisprofessor 2 kan være god, og en tjueprosent-stilling gir selvsagt mindre utslag i budsjettene. I stillingsplanen heter det: «Til denne 2er-stillingen ønsker vi å rekruttere en som har kompetanse og erfaring i arbeid med praksisretting og samarbeid med arbeidslivet i forhold til studietilbudet, som en del av innsatsen for å nå våre strategiske målsettinger på dette feltet». Den har likevel blitt stående ubesatt fordi det til nå ikke er utarbeidet en klar plan for hvordan denne stillingen skulle inngå i undervisningsaktiviteten ved instituttet. Stillingen i klassisk arabisk/klassisk islam er omtalt slik i stillingsplanen: «Denne stillingen er ønskelig for å forankre en videre satsing på å bygge miljøet ved IKOS til et ledende nordisk senter for islam- og Midtøstenstudier. Vi er sterke innen islam-studier, men trenger å komplettere bildet gjennom historisk basert kjernekompetanse på islam som religion. Som vist til over er vi også i en konkurransesituasjon på UiO på dette feltet. Det dreier seg samtidig om å styrke den historiske dimensjonen i arabisk-studiet». Disse betraktningene står seg godt.

Samtidig har det skjedd mye siden planen ble laget i 2017, og det nærmer seg vel et tidspunkt der en bør gjøre opp status på nytt, og vurdere prioriteringer i lys av situasjonen for IKOS i 2021. Dette er en vurdering den nye ledelsen og det nyvalgte styret bør gjøre.

Til diskusjon

Følgende foreslås til behandling som vedtakssak på neste styremøte:

- Stilling i moderne Japan-studier utlyses med sikte på tilsetting januar 2022.
- Stilling i religion og politikk utlyses så snart prognosene tilsier at det er finansieringsgrunnlag for det.
- Dersom Mette Halskov Hansen blir valgt til viserektor, utlyses stilling i kinesisk historie med sikte på tilsetting januar 2022.

For øvrig bør de gjenværende stillingene bli stående i påvente av en eventuell mer omfattende revisjon/ny stillingsplan.

Appendiks: dimensjonering og studiepoengproduksjon

I det følgende vises faggruppens nåværende dimensjonering etter de avgangene som var regnet inn i nåværende stillingsplan (dvs. alle som går av for aldersgrensen innen 2025), men før det er tilsatt i de gjenværende stillingene. Dette sammenlignes med det som i 2017 var beregnet dimensjonering etter gjennomføring av planen. «Førstestilling» viser til 1. amanuensis/professor.

Japanstudier 4 førstestillinger + 2 lektorer (stillingsplanen 5+2)

Kina- og Koreastudier 6* førstestillinger + 2 lektorer (stillingsplanen 7+2)

(*her er vikar for Svarverud med – om det ansettes i ny fast stilling vil det bli 7+2 når Rune er tilbake)

Midtøstenstudier 7* førstestillinger + 5 lektorer (stillingsplanen 8+5)

Religionsvitenskap 6* førstestillinger +1 lektor (stillingsplanen 6+1)

(*Frøystad som overføres fra Sør-Asiastudier er regnet inn)

Kulturhistorie og museologi 8* førstestillinger +1 lektor (stillingsplanen 8 + 1)

Vi har også satt opp en oversikt over studiepoengproduksjonen pr. faggruppe og beregnet hvordan den bidrar til instituttets inntekter. 73 prosent av tildelingen fra HF (før rekrutteringsstillinger) er basert på et flerårig gjennomsnitt av studiepoeng. Av dette igjen kommer for 2021 30 prosent fra KDs resultatfinansiering. Her veier MA-poeng 1,46 ganger BA-poeng. De resterende 70 prosentene kommer fra HFs interne fordeling. Her vektet MA-poeng med faktor 2, mens det differensieres innen BA-poengene ved at vanskelige språk vektet mer enn andre fag. For IKOS vil det si at poeng innen arabisk, kinesisk og japansk vektet med faktor 2, persisk og tyrkisk 1,6 og øvrige emner 1. Det vektete treårige snittet (2017-2019) er så delt på undervisningsårsverk (UÅV) basert på gjeldende dimensjonering. For dette formålet regnes lektorstillinger som 1,5, siden de har 50 prosent høyere undervisningsplikt enn førsteamanuenser/professorer. Det vises også hva som blir resultatet dersom det ansettes i tre foreslåtte stillinger.

Hensikten her er bare å gi et grovt bilde av situasjonen. Det er for eksempel ikke tatt hensyn til noen få emner som undervises på tvers av faggruppene (exfacer, EAST-emner).

Måleenheten her er vektete studiepoeng pr. år, med utgangspunkt i at ikke-språklige emner på BA vektet 1 (se over).

JAPAN-STUDIER

8125/7 UÅV = 1170 (ved evt. ny stilling 8125/8 = 1016)

KINA- og KOREA-STUDIER

8274/9 UÅV = 919 (ved evt. ny stilling 8274/10 = 827)

MIDTØSTEN-STUDIER

11756/14,5 UÅV* = 811

*her er Høigilt, som går ut av undervisningen i 4 år, regnet med

RELIGIONSVITENSKAP

8094/8 UÅV* = 1011

(om ny stilling i religion og politikk regnes inn: 8094/9 = 899)

*0,5 UÅV fra andre på IKOS som underviser i REL-emner er regnet inn

KULTURHISTORIE OG MUSEOLOGI

7924/9,5 UÅV* = 768

*her er Ohrvik, som går ut av undervisningen i 4 år, regnet med